

Katarzyna Pajk

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Sprawozdanie z III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Oblicza Seksualności Osób Niepełnosprawnych – wątki rozproszone w pedagogice specjalnej

Trzecia Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu *Oblicza Seksualności Osób Niepełnosprawnych – wątki rozproszone w pedagogice specjalnej* odbyła się w Krakowie w dniach 14–15 listopada 2014 roku. Tematyka szczegółowa konferencji oscylowała wokół promocji zdrowia seksualnego osób z niepełnosprawnością.

Głównym organizatorem konferencji była Pracownia Badań nad Seksualnością Osób Niepełnosprawnych działająca przy Katedrze Dydaktyki Specjalnej i Psychoedukacji Instytutu Pedagogiki Specjalnej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie ponadto współpracę nad organizacją podjął także Urząd Miasta Krakowa, Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie oraz Oficyna Wydawnicza Impuls w Krakowie. Patronat honorowy nad konferencją objął prezydent Krakowa prof. dr hab. Jacek Majchrowski oraz Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego prof. dr hab. Michał Śliwa. Patronat medialny sprawowało Stowarzyszenie *Integracja*, portal niepełnosprawni.pl, Liga Kobiet Polskich oraz kwartalnik *Przyjaciel*.

Konferencji towarzyszyła wystawa prac podopiecznych Fundacji Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie, działającej od 1991 roku oraz kiermasz Warsztatów Terapii Zajęciowej Artes w Krakowie powstałych w 2003 roku. Część naukową poprzedził występ zespołu muzycznego *Bałagan*.

Pierwszy dzień konferencji odbył się w Sali Obrad Urzędu Miasta Krakowa.

Konferencja została uroczystie otwarta przemówieniem prof. dr hab. Adama Mikruta – kierownika Instytutu Pedagogiki Specjalnej oraz dr Remigiusza Kijaka – kierownika Pracowni Badań nad Seksualnością Osób Niepełnosprawnych i organizatora konferencji.

Pierwszą sesję plenarną *Co z tą seksualnością?* otworzyli i poprowadzili: prof. dr hab. Zbigniew Izdebski oraz prof. dr hab. Marzenna Zaorska. Prelegentami w tej sesji byli: prof. dr hab. Andrzej Bałandynowicz, prof. dr hab. Stanisław Kowalik oraz profesorowie prowadzący obrady. Referaty dotyczyły tolerancji i świadomości

społecznej wobec zachowania seksualnego osób z niepełnosprawnością, sztuki a seksualności osób z niepełnosprawnością, a także potrzeby całościowej edukacji seksualnej.

Druga część sesji plenarnej, która miała miejsce po przerwie obiadowej została otwarta przez prof. dr hab. Marię Szyszkowską oraz prof. dr hab. Stanisława Kowalika. Jej tematyka dotyczyła obszarów wyzwań etycznych współczesnej pedagogiki specjalnej (referat prof. dr hab. Marzenny Zaorskiej), znaczenia seksualności i jej dławienia przez moralistów i polityków (referat prof. dr hab. Marii Szyszkowskiej) oraz tabu seksualności osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej (referat dr Joanny Staręgi-Piasek). Zwieńczeniem sesji plenarnej była dyskusja z udziałem prelegentów oraz prof. dr hab. Zbigniewa Izdebskiego, prof. dr hab. Andrzeja Wojciechowskiego i dr Izabeli Fornalik.

Kolejno odbyły się trzy sesje plenarne równoległe. Pierwsza z nich *O perspektywie wzrastania ku dorosłości i seksualności osób niepełnosprawnych* prowadzona była przez prof. dr hab. Stanisława Kowalika. Prelegentami byli: prof. dr hab. Grzegorz Szumski, dr hab. Beata Cytowska, prof. dr hab. Tomasz Sahaj oraz dr Alicja Długołęcka.

Druga sesja plenarna równoległa *Seksualność osób niepełnosprawnych w perspektywie etycznej* prowadzona była przez prof. dr hab. Marzennę Zaorską. Referaty wygłosili: prof. dr hab. ks. Antoni Bartoszek oraz prof. dr hab. Dorota Podgórska-Jachnik.

Trzecia z sesji *Medycyna a seksualność osób z niepełnosprawnością* została otwarta przez prof. dr hab. n. med. Ewę Dmoch-Gajzlerską oraz dr Alicję Długołęcką. Referaty wygłosili: prof. dr hab. Anna Latos-Bieleńska, prof. dr hab. Katarzyna Potyrała, dr Karolina Czerwiec oraz mgr Robert Jagodziński.

Pierwszy dzień konferencji zakończył pokaz filmu *Gatunki chronione*. Po emisji filmu miała miejsce dyskusja prowadzona przez mgr Marcina Teodorczyka, której uczestnikami byli: mgr Lidia Krawczyk (Galeria Bunkier Sztuki), mgr Marcin Wilk (krytyk literacki) oraz dr Agata Dziuban (socjolog).

Drugi dzień konferencji odbył się w Zajeździe Kościuszkowskim w Krakowie. Konferencję rozpoczęły warsztaty równoległe prowadzone przez: mgr Karolinę Piotrowską – *Niepełnosprawna mama – o sile, którą daje poród i macierzyństwo*, dr Izabelę Fornalik i mgr Agnieszkę Pilch – *Zamknięci w ciele i milczeniu. Jak pracować w obszarze seksualności z osobami ze sprzężoną niepełnosprawnością i problemami w komunikacji werbalnej*, mgr Biancę Beatę Kotoro – *Jak wspierać osoby z chorobą nowotworową w obszarze seksualności*, mgr Katarzynę Karczewską – *Rodzic intruzem czy sprzymierzeńcem, czyli o współpracy rodziców ze specjalistami w obszarze seksualności własnych dzieci*, dr Barbarę Mazurkiewicz – *Rola rodziców i opiekunów w zakresie dbałości o stan higieniczny osób niepełnosprawnych*, dr Wiesława Sokółka – *Norma rozwojowa jako układ odniesienia do oceny seksualności osób niepełnosprawnych*, dr Alicję Długołęcką – *Podwójnie wykluczeni – osoby z niepełnosprawnością o orientacji homoseksualnej*. Dużym zainteresowaniem cieszył się panel

dla profesjonalistów dotyczący praktycznych aspektów pracy z niepełnosprawnymi podopiecznymi w obszarze seksualności prowadzony przez dr Izabelę Fornalik.

W drugim dniu konferencji odbyły się również sesje tematyczne. Pierwsza z nich prowadzona była przez prof. dr hab. Andrzeja Wojciechowskiego oraz prof. dr hab. Beatę Cytowską i skupiała się wokół tematyki tożsamości seksualnej i doświadczeń seksualnych osób niepełnosprawnych. Druga sesja tematyczna prowadzona była przez dr Remigiusza Kijaka i wiązała się z trudnościami z zakresu seksualności. Ostatnia z sesji tematycznie dotyczyła społecznych i zdrowotnych uwarunkowań seksualności osób z niepełnosprawnością i prowadzona była przez dr Alicję Długołęcką oraz mgr Roberta Jagodzińskiego.

Konferencję podsumował i uroczyście zamknął kierownik Instytutu Pedagogiki Specjalnej Wydziału Pedagogicznego prof. dr hab. Adam Mikrut.

Już po raz kolejny konferencja była wielkim wydarzeniem – nie tylko naukowym, ale także społecznym. Skupiała ona wielu specjalistów – pedagogów specjalnych, psychologów, edukatorów seksualnych, seksuologów, etyków, lekarzy. Liczna obecność nauczycieli – praktyków ze szkół specjalnych – była dowodem na to, że seksualność jest wciąż tematem zainteresowań nie tylko badaczy i twórców teoretycznych podstaw nauki. Obecność wolontariuszy – wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 3 w Krakowie oraz prelegentów – osób z niepełnosprawnościami daje możliwość włączania ich do dyskusji na temat problemów i trudności, z jakimi borykają się na co dzień, a pełnosprawna część społeczeństwa często nie zdaje sobie z nich sprawy lub wręcz ich nie dostrzega. Wielopłaszczyznowe podejście do omawianej problematyki pozwoliło na szersze spojrzenie i przyjrzenie się wielu aspektom seksualności osób z niepełnosprawnością. Otwiera to pole do nieskrępowanej, wielostronnej i interdyscyplinarnej dyskusji również na przyszłość.